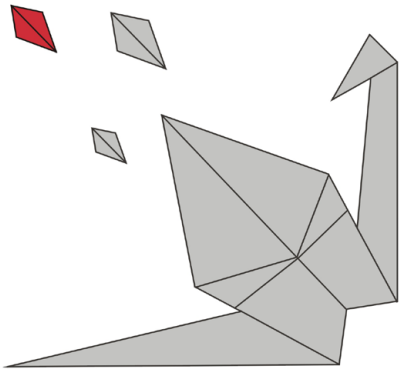

papierowy żuraw

Polskie Stowarzyszenie Haiku

Internetowy Magazyn
Polskiego Haiku
nr 1/2020 (4) Wiosna — Lato

• Marta Chociłowska • Henryk Czempiel • Dorota Czerwińska • Andrzej Dembończyk • Małgorzata Formanowska • Daria Galicka • Mariola Grabowska • Agnieszka Herman • Bo Jaroszek • Alfred Kampa • Robert Kania • Wiesław Karliński • • Krzysztof Kokot • Helena Lena Kołodziejek • Wojtek Kulpiński • Agnieszka kuzu • Krzysztof Marek Macha • Urszula Marciniak • Ewa Moskalik • Dorota Ocińska • Halina Ewa Olszewska • Regina Olszówka • Maria Jolanta Piasecka • Ewa Pleszczyńska • Elżbieta Anna Podleśna • Dorota Pyra • Agata Rak • Sława Sibiga • Jadwiga Siwińska-Pacak • Honorata Sordyl • Iwona Startek • Agnieszka Szady • Irena Iris Szewczyk • Zuzanna Truchlewska • Kacper Truchlewski • Agnieszka Wielgosz • Małgorzata Wielgosz • Ernest Wit • Rafał Zabratyński • Eugeniusz Zacharski • Grzegorz Zientecki •

Muramatsu Kōka

自分を見てくる

Aż odkryję sam siebie

村松紅花

Kobayashi Issa (1763-1827) w piętnastym roku życia pojawił się w stolicy Edo. Zmieniał adresy, najmował się do różnych prac i pewnego dnia stał się poetą haiku. Wybrał go na swego sekretarza (jap. shuhitsu) mistrz szkoły Katsushika, w trzecim pokoleniu Mizoguchi Somaru, której założycielem był przyjaciel Bashō, Yamaguchi Sodō.
Issa miał wtedy 28 lat. Nie była to zwykła droga haijina. Szła za nim sława wprawnego sekretarza, czyli znawcy reguł współtworzenia renku i zbiorów pierwszych strof haikai. Między 30 a 36 rokiem życia przez siedem lat wędrował: Kyōto, Shikoku, Kyūshū... Powstawały poetyckie dzienniki podróży, które doczekały się publikacji: Myśli o wędrowaniu (Tabi shui), Żegnaj słomiana czapo (Saraba kasa). Szczególny to był czas. Tymczasem z dzisiejszego punktu widzenia nie stworzył w tym okresie wybitnych strof.

みやこ東西南北と花　（三十歳）　一茶

Do stolicy? Wschód zachód południe północ? Kwitną rozstaje Issa (30 lat)

初夢古郷見てふる涙　（三十二歳）

Sen noworoczny odwiedzam wieś rodzinną i łzy i łzy Issa (32 lata)

Takie to były mniej więcej strofy...

通給蚊蠅ほどの僧人　（三十歳）

Przepuśćcie go – bo jak komar jak osa samotny mnich Issa (30 lat)

W tym haiku przeczuwamy już jego późniejszy styl...

Po powrocie do Edo Issa odziedziczył szkołę po swoim mistrzu Niroku'an Chiku'a. Dostał też imię – Niroku'an Issa. Miał 37 lat. Niroku'an to była niewielka grupa poetów haiku. Issa nie zarabiał wiele na prowadzeniu tej szkoły. Można powiedzieć, że stał się żebrakiem wyższej kategorii.

W 39 roku życia wrócił do rodzinnych stron, gdzie właśnie umierał ojciec. Na pożegnanie prosił, żeby Issa się ustatkował, wrócił do domu i pracował jak człowiek. Od tej pory Issa zdaje sobie sprawę, że jest po prostu chłopem ze wsi, że nic nie może, że dla mieszkańców stolicy zawsze będzie napływowym „kosem". Ale z drugiej strony rozumie, że to jest jego droga – być wieśniakiem pozbawionym chwały.
Wtedy właśnie odkrywa siebie samego i tworzy w poezji haiku własny styl. Issa kończy 40 lat.

Na marginesie – sam Bashō, jeszcze trzydziestoletni, jeszcze szukający swego miejsca w centrum stolicy Edo, nie stworzył niczego nadzwyczajnego. Dopiero po przeprowadzce na drugą stronę Sumidagawa, do mizernej dzielnicy Fukagawa – nagle odkrył w sobie samotność i smutek, głębokie widzenie i prostotę wyrazu. Dlaczego? Bo zobaczył kim jest – prawdę o sobie. Możliwe to było, gdy zostawił za sobą wyobrażenia o swojej wielkości, pozory siły czy umiejętności.
Jest w takiej chwili sztuką stanąć z powrotem na nogi, żeby tworzyć w prawdzie, nie udając, że się jest kim innym.

Dlatego tak zachwyca nas pokora Issy wobec świata, najważniejsza cecha haiku, niezwykle wyzwalająca.

Zatrzymaj się i patrz na kwiaty i ptaki

~ Agnieszka kuzu ~

HAIKU WYRÓŻNIONE PRZEZ REDAKCJĘ

skoszona łąka
po bukiet chabrów przybiegł
zbyt późno

~Henryk Czempiel~

co ujrzę
gdy rozchyli falbany
chińska piwonia

~Agnieszka Herman~

mecz siatkówki –
pająk ze strychu prowadzi
dwoma muchami

~Kacper Truchlewski~

bezgłośnie
poprzez szczelinę w chmurach
światłospad

~Rafał Zabratyński~

Dorota Pyra

Wiosna

Świat ogłosił pandemię. Siedzimy w domu razem z dziećmi zajęci sobą i życiem. Za oknem marcowe słońce bawi się w chowanego. Kolejny dzień słodko-gorzki.

rosną na stole
papierki po cukierkach –
barwne krokusy

****

Elżbieta Anna Podleśna

Dotknięcie wiosny

Weszła do sklepu z pachnącymi olejkami, kadzidełkami, koralikami, kamykami. Jeden był gładki, mieścił się w zagłębieniu dłoni.

pierwsze dni wiosny
cieszy zielony kamyk
w kieszeni płaszcza

~Maria Jolanta Piasecka ~

wiosno spóźniona
budzę się szukać ciebie
coraz wcześniej

~Agnieszka kuzu~

roztopy
malec przygląda się niebu
pod stopami

~Ewa Pleszczyńska~

nagła pobudka
ciszę ranka rozdziera
marcowa miłość

~Bo Jaroszek~

samotny krzyk
ukochanego szuka
w pierwszym brzasku

~Agnieszka kuzu~

~Krzysztof Marek Macha~

silny wiatr
strach na wróble
dygocze

~Eugeniusz Zacharski ~

już są
długo oczekiwane
listki brzozy

~Dorota Ocińska~

kwitnie magnolia
ach, zjadłabym tę wiosnę
płatek po płatku

~Agnieszka Szady~

pośród bzów
przechadza się ogrodnik
blady księżyc

~Grzegorz Zientecki~

~Kacper Truchlewski~ (9 lat)

w lewo i w prawo
huśta się delikatnie
gałązka z pąkiem

~Alfred Kampa~

nad grobem mamy
głaszcze mnie po głowie
wiosenny wiatr

~Ernest Wit~

wiosna w parku
na łuku amorka
para gołębi

~Wiesław Karliński~

majowy spacer
nasze dłonie splecione
smyczą szczeniaka

~Urszula Marciniak~

haiku:
Mariola Grabowska
ilustracja:
Dorota Czerwińska

wiosenny deszcz
pod parasolem
trzepot motyla

~Regina Olszówka ~

wiosna
w zeszycie do kaligrafii
zielony kleks

~Sława Sibiga~

rozkołysane
lekkim podmuchem wiatru
jabłonie w kwiatach

~Jadwiga Siwińska-Pacak~

w ciepły wieczór
ukradkiem nasłuchuję –
gdzie jesteś słowiku?

~Elżbieta Anna Podleśna~

haiku: *Daria Galicka* / akwarela: *Agnieszka Szady*

pandemia
w milczeniu witamy się
łokciami

~Honorata Sordyl~

wodospad
coraz niżej spadają
promienie słońca

~Regina Olszówka~

wiosna odchodzi
ciągle trwają pod świerkiem
białe krokusy

~Agata Rak~

co ujrzę
gdy rozchyli falbany
chińska piwonia

~Agnieszka Herman~ (W)

haiku: *Daria Galicka / f*oto: *Wojtek Kulpiński*

noc świętojańska
wraz z wiankami odpływają
gwiazdy

~Sława Sibiga~

mecz siatkówki –
pająk ze strychu prowadzi
dwoma muchami

~Kacper Truchlewski~ (W)

ścieżką przez pola
zagon kwitnącej gryki
pachnie miodem

~Iwona Startek~

błysk
zahacza o szuwary
letnia burza

~Eugeniusz Zacharski~

Haiku: *Małgorzata Wielgosz* / ilustracja: *Agnieszka Wielgosz*

tekst Małgorzata Wielgosz,
ilustr. Agnieszka Wielgosz

letnia jutrzenka
wchód słońca goreje
na barankach

~Rafał Zabratyński~

skoszona łąka
po bukiet chabrów przybiegł
zbyt późno

~Henryk Czempiel~ (W)

zmierzch nad rzeką
skwar popołudnia
w otoczakach

~Rafał Zabratyński~

wieczorny sad
opite sokiem gruszek
cichną osy

~Ewa Moskalik~

~Agnieszka Szady~

pobudka . . .
na ścianie pokoju
słoneczny zegar

~Mariola Grabowska~

stary mężczyzna
zastygły przy fontannie
sierpniowy upał

~Ernest Wit~

bezgłośnie
poprzez szczelinę w chmurach
światłospad

~Rafał Zabratyński~ (W)

długi spacer
na pożegnanie lata
rusałka żałobnik

~Ernest Wit~

~Irena Iris Szewczyk~

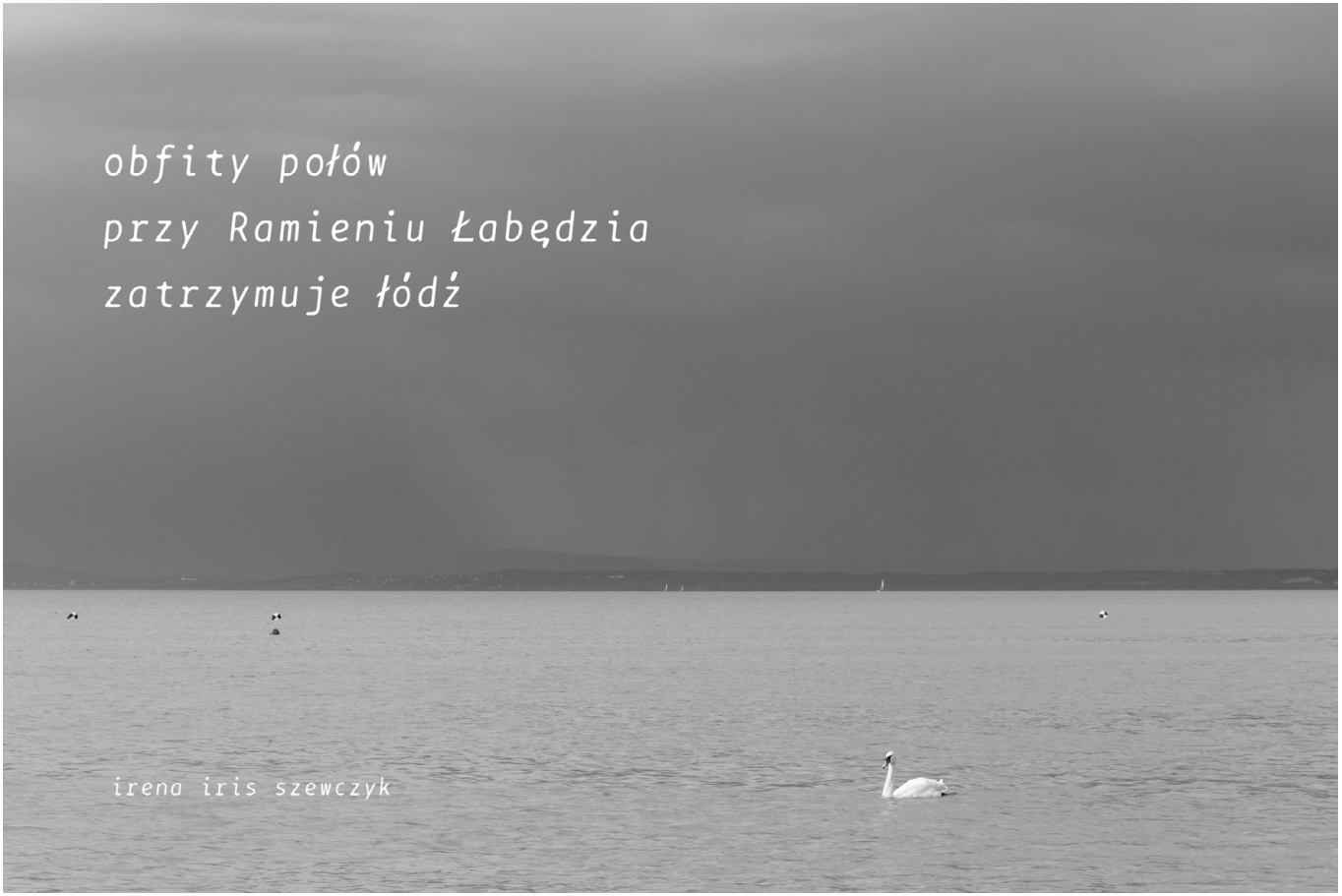

mazurska noc
lśniące jezioro
i dwa księżyce

~Halina Ewa Olszewska~

bezchmurne niebo
wysokie góry marszczą
linię horyzontu

~Małgorzata Wielgosz~

Anioł Pański
nie słychać przez chwilę
śpiewu ptaków

~Andrzej Dembończyk~

akrobacje
wzrokiem za jaskółką
pod samo niebo

~Iwona Startek ~

~Krzysztof Marek Macha~

dziecięce skarby
zakurzona muszelka
w przepastnej skrzyni
wakacyjne wspomnienia
powracają jak fale

~Agata Rak~

zielona wyspa
pod rozgwieżdżonym niebem
znów tętni życie
żeglarskie opowieści
w rytmach szanty niesie wiatr

~Helena Lena Kołodziejek~

***
Ernest Wit

Starożytna przypowieść

Pewnego fortunnego dnia łzy ubogich i nieszczęśliwych zamieniły się w perły. Było ich tak wiele jak kropel rosy na łące. Bogowie są dobrzy, ale nie znają się na ekonomii.

pije ambrozję
ze złotego kielicha
adonis modry

~Agnieszka Herman~

Rafał Zabratyński

Wehikuł czasu

tęsknota za domem
w głębi duszy
na dachu Europy

Gdyby tak móc cofnąć czas, choćby na jeden taki wieczór.
Kolacja jest po prostu pyszna, a świeżo prześcielone łóżko zaprasza do swego przytulnego kokonu.
– Bez dyskusji, widzę cię tu zaraz!
– Nie, mamo, proszę, nie teraz, jeszcze nie skończyliśmy się bawić w chowanego!
– Do domu, kolacja gotowa.
Wtem dobiega znajomy głos.
Sporadyczne pokrzykiwania dzieciaków rwą nieprzepartą aurę spokoju.
Upajający aromat kwitnących lip wypełnia stygnące powietrze po nieboskłon.
Słońce leniwie chowa swoje oblicze za horyzontem.
Letni wakacyjny wieczór.

~Agnieszka Herman~

konkurs piękności
letnia noc prezentuje
gwiazdy

Agnieszka Herman

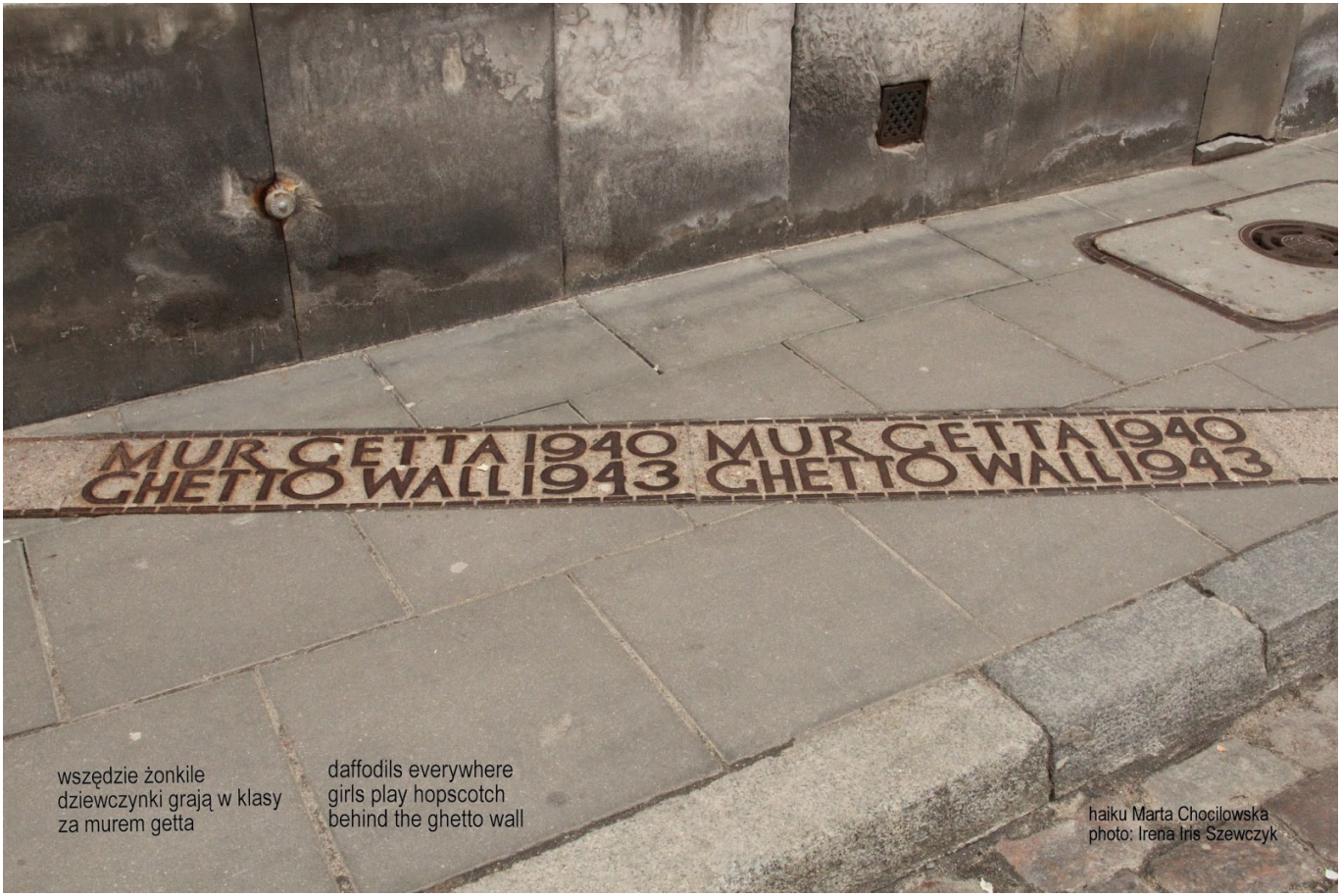

haiku: *Marta Chociłowska* / foto: *Irena Iris Szewczyk*

STREFA REDAKTORÓW

och, jak plotkują!
po obu stronach rzeki
staruchy wierzby

~Zuzanna Truchlewska~

kwarantanna
śpiew kardynała
na youtube

~Marta Chociłowska~

majowa burza
stacja radiowa
milknie

~Robert Kania~

pączki na drzewach
pożółkły do połowy
trwamy w modlitwie

~Marta Chociłowska~

letni poranek
sprawdzam czy w kaloszach
skryła się żaba

~Małgorzata Formanowska~

słońce nad wydmą –
tak lekko kołyszą się
jej biodra

~Zuzanna Truchlewska~

letnia pełnia –
niesiony srebrnym światłem
głos dzikiej kaczki

~Zuzanna Truchlewska~

dożynki –
zielone i brązowe
flaszki po piwie

~Krzysztof Kokot ~

~Zuzanna Truchlewska~

AUTORZY /str.

Marta Chociłowska 29, 30
Henryk Czempiel 4, 19
Dorota Czerwińska 12
Andrzej Dembończyk 23
Małgorzata Formanowska 31
Daria Galicka 14, 16
Mariola Grabowska 12, 21
Agnieszka Herman 4, 15, 26, 28
Bo Jaroszek 7
Alfred Kampa 11
Robert Kania 30
Wiesław Karliński 11
Krzysztof Kokot 31
Helena Lena Kołodziejek 25
Wojtek Kulpiński 16
Agnieszka kuzu 3, 7
Krzysztof Marek Macha 8, 24
Urszula Marciniak 11
Ewa Moskalik 19
Dorota Ocińska 9
Halina Ewa Olszewska 23
Regina Olszówka 13, 15, 23
Maria Jolanta Piasecka 6
Ewa Pleszczyńska 7
Elżbieta Anna Podleśna 5, 13
Dorota Pyra 5
Agata Rak 15, 23
Sława Sibiga 13, 17
Jadwiga Siwińska-Pacak 13
Honorata Sordyl 15
Iwona Startek 12, 23
Agnieszka Szady 9, 14, 20
Irena Iris Szewczyk 22, 29
Zuzanna Truchlewska 30, 31, 32
Kacper Truchlewski (9 lat) 4, 10, 17
Agnieszka Wielgosz 18
Małgorzata Wielgosz 18, 23
Ernest Wit 11, 21, 25
Rafał Zabratyński 19, 21, 27
Eugeniusz Zacharski 9,17
Grzegorz Zientecki 9

papierowy żuraw

Internetowy Magazyn Polskiego Haiku nr 1/2020 (4) Wiosna – Lato.
Wydawca: Szczegółowe informacje dotyczące nadsyłania utworów: http://psh.org.pl/papierowy-zuraw/).
Redaktor naczelny: Robert Kania
Sekretarz Redakcji: Marta Chociłowska
Zespół redakcyjny: Małgorzata Formanowska, Krzysztof Kokot, Zuzanna Truchlewska.
Projekt okładki, skład i łamanie: Agnieszka Herman

REDAGUJE KOLEGIUM:

Redaktor naczelny: Robert Kania – autor tomików poetyckich: „spot" (2014) – nominacja w konkursie „Złoty Środek Poezji" 2015 na najlepszy poetycki debiut książkowy roku: *39 haiku* (2015) oraz *wołynie i inne wiersze* (2017). Publikował m.in. w „biBLiotece", „Fabulariach", „Pegazie Lubuskim", „Przekroju", „Przydrożach", „sZAFie", „Tekstualiach"; internetowym wydaniu „Odry" oraz w kilkunastu międzynarodowych magazynach haiku. Juror i laureat międzynarodowych konkursów haiku. Współpracownik „Internetowej Gazety Kulturalnej Salon Literacki", gdzie redaguje kolumnę „Zakątek Haiku". Uczestnik polskiej szkoły klasycznego haiku, członek komitetu założycielskiego i Prezes PSH w latach 2015 (wrzesień) – 2018 (maj); członek Kapituły Nagrody im. Ewy Tomaszewskiej za najlepsze haiku roku.

Sekretarz Redakcji: Marta Chociłowska – miłośniczka kotów i jazdy na rowerze, autorka tomiku Wiersze z kotem (2004). Współautorka kilku krajowych i zagranicznych antologii haiku, tłumaczonych na język angielski bułgarski, chiński, chorwacki, japoński, niderlandzki, niemiecki, rosyjski i włoski; laureatka i juror krajowych i międzynarodowych konkursów haiku. Publikuje w międzynarodowych czasopismach haigi i haiku. Autorka opracowania „Polskie kigo w układzie fenologicznym (opublikowane w 1 numerze Almanachu PSH, styczeń 2018); członkini komitetu założycielskiego Polskiego Stowarzyszenia Haiku (2015), od maja 2018 r. Prezes tego stowarzyszenia; koordynator międzynarodowy w The Haiku Foundation Haiku Registry.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Małgorzata Formanowska – autorka haiku i haig, publikowanych w magazynach międzynarodowych. Współautorka pięciu polskich antologii haiku. Kilkakrotnie uzyskała wyróżnienia w konkursach poetyckich, laureatka Nagrody im. Ewy Tomaszewskiej za najlepsze haiku roku 2018.

Krzysztof Kokot – przygodę z poezją rozpoczął w 2004 roku. Laureat ogólnopolskich konkursów poetyckich, jego wiersze prezentowane były w prasie krajowej, czasopismach aptekarskich i almanachach. W dorobku ma tomiki poezji: *Daj mi talent* (2007), *Bez recepty* (2010), *Dmuchawce* (2011), *Haiku Time* (2012), *Wokół Haiku* (2017), publikacje w międzynarodowych magazynach i antologiach haiku, oraz nagrody i wyróżnienia w międzynarodowych (głównie japońskich) konkursach haiku. Jest pomysłodawcą i koordynatorem Polish International Haiku Competition (od 2011). Od 2013 prowadzi wraz z Robertem Kanią konkurs haiku „European Quarterly Kukai" (od 2018 „European Kukai"). W latach 2011-2015 był inicjatorem wydań antologii haiku współczesnych polskich autorów: *Haiku* (2011), *Niebieskie trawy* (2012), *Dajmy grać świerszczom* (2013), *Pory roku w polskim haiku* (2015). Uczestnik Drugiej Międzynarodowej Konferencji Haiku w Krakowie (2015). Członek honorowy Polskiego Stowarzyszenia Haiku.

Zuzanna Truchlewska – laureatka wielu konkursów poetyckich i haiku, polskich i międzynarodowych. Jej haiku oraz haigi są publikowane w wielu międzynarodowych magazynach. Współautorka trzech antologii haiku. Tworzy również w gwarze śląskiej (kartki pocztowe – haigi). W czasopiśmie Wolnej Inicjatywy Artystycznej „Wytrych" z Rybnika redaguje „Strefę Haiku". Jedna z założycielek grupy „Pogotowie 5-7-5", organizuje wiele spotkań i inicjatyw poetyckich. Członkini założycielka PSH, od 2017 r. członek Zarządu.

Skład i opracowanie graficzne: **Agnieszka Herman** – zawodowo zajmuje się projektowaniem okładek książek. Opublikowała cztery tomiki wierszy: *Wybuchło słońce* (1990), *Zapisane światłem* (1995), *Jesienią najtrudniej iść środkiem dnia* (2015) i *Tło* (2019). Jej wiersze znalazły się w licznych antologiach polskich i zagranicznych, m.in.: *Ławka rezerwowych* (1999), S*nuć miłość. Polska poezja miłosna XV-XX w*. (2000). *A jeśli miłość – co to jest takiego* (antologia poezji miłosnej, 1999), *Contemporary Writers of Poland 2000 – 2014* (2014). Od 2019 należy do Polskiego Stowarzyszenia Haiku. W 2020 nominowana do Orfeusza – Nagrody Poetyckiej im. K.I. Gałczyńskiego za tom *Tło*.
www.agnieszkaherman.pl.

Następne wydanie Magazynu będzie rocznikiem. Szczegółowe informacje zostaną ogłoszone na stronie internetowej http://psh.org.pl/